

RESTAURAREA UNUI STILET DE OFIȚER DE MARINĂ

Alexandra CLINCI*

Date generale ale bunului cultural restaurat:

Număr de inventar: 5540

Proveniență: Donație către Muzeul Național al Marinei Române

Datare: 1933

Tehnica/Materialul: Oțel, alamă (turnare)

Dimensiuni: L = 22,5 cm; l = 7,5 cm.

Scurt istoric

Stiletul este un pumnal mic, cu lama triunghiulară, foarte fină și cu vârful ascuțit. Stiletele se încadrează în categoria armelor albe ofensive, de tăiere și împungere.

Principalele părți componente ale stiletului sunt lama și mânerul. Lama poate avea două fețe, unul sau două tășuri și un vârf, în timp ce mânerul se compune dintr-o prelungire a lamei, denumită tija mânerului sau talonul. Pe talon se află montate garda și butonul terminal.

În epoca renașcentistă mânerul era realizat cel mai adesea din lemn sau corn, dar existau și exemplare de lux cu mâner din os sculptat sau din fildeș. Teaca stiletelor era confecționată la început din piele, apoi din lemn acoperit cu piele și este prevăzută cu întărituri metalice numite buterola și gura tecii.

Stiletul este un element tradițional al uniformei ofițerilor de marină. Ținuta de ceremonie se poartă cu stilet și eghilet (eghiletul dublu pe umărul drept, iar cel simplu pe umărul stâng), iar la ordin și cu centură de ceremonie. Stiletul se poartă pe partea stângă a pantalonului, cu mânerul în față.

Stiletul este compus dintr-o lamă confecționată din oțel inoxidabil, cu mâner din material plastic și gardă din metal galben inoxidabil. Teaca era confecționată tot din metal galben inoxidabil, fiind ornamentată pe ambele fețe cu stema R.S.R.

Stiletul se prindea de centură sau curea cu ajutorul a două carabiniere confecționate din bandă de mătase.

* Restaurator metal, Muzeul Național al Marinei Române.

Descrierea piesei

Piesa a făcut parte din uniforma de ceremonie a Cam.(r) ing. Necula Constantin în perioada în care a fost elev al Școlii Navale, 1933 - 1938.

Piesa are lungimea de 22,5 cm, lățimea de 7,5 cm și se compune din: lamă, gardă și mâner. Piesa este puțin curbată datorită degradărilor fizico-mecanice. Piesa este fragilă și prezintă exfolieri pe întreaga suprafață.

Lama are o lungime de 14 cm și o lățime maximă de 1,7 cm și este confecționată din oțel. În urma testului cu un magnet, am constatat că piesa prezintă miez metalic deoarece atrage magnetul.

Pe avers suprafața lamei este neregulată și prezintă proeminențe datorate produșilor de coroziune (oxizi de fier). Lama prezintă produși de coroziune pe întreaga suprafață.

Pe revers suprafața lamei este neregulată și acoperită cu un strat de produși de coroziune (oxizi de fier) și prezintă numeroase proeminențe.

Muchiile (tășurile) stiletului au o lungime de 14 cm și nu sunt ascuțite, ele sunt puțin rotunjite datorită produșilor de coroziune formați.

Mânerului îi lipsește partea din material plastic sau din os de fildeș ce acoperă tija mânerului și bumbul metalic, stiletul prezintă doar tija mânerului confecționată din oțel.

Tija mânerului are formă pătrată, confecționată din oțel cu lungimea de 8,5 cm și o lățime de 0,4 cm. Are suprafața neregulată și prezintă produși de coroziune (oxizi de fier) pe toată lungimea ei.

Garda este fixată la o distanță de 2,7 cm față de lamă și este confecționată din alamă. Are lungimea de 7,5 cm și lățimea de 1,2 cm. Garda are formă paralelipipedică, este alungită la capete și se termină cu doi bumbi. Aceasta nu poate fi detașată de pe tija mânerului.

Pe avers garda are o inscripție ce reprezintă o ancoră, de care este legat un lanț. Prezintă murdărie aderentă și produși de coroziune specifici cuprului (oxizi și cloruri de cupru).

Pe revers garda are inscripționată litera X și se găsesc produși de coroziune specifici cuprului (cloruri și oxizi de cupru) și murdărie aderentă.

Starea de conservare

Starea de conservare este mediocră: piesa este fragilă, prezintă exfolieri, îi lipsește mânerul și teaca și prezintă produși de coroziune specifici fierului și cuprului (oxizi ai fierului, oxizi și cloruri de cupru).

Diagnostic

Piesa prezintă degradări fizico-chimice (oxizi ai fierului, oxizi și cloruri de cupru), fizico- mecanice (fragilitate, mânerul lipsește).

Analize fizico-chimice:

Nr Ct	Descri- ere	Ti	Cr	Mn	Fe	Ni	Cu	Zn	Zr	Sn	Pb
1.	Stilet 5540 - lama			0,34	99,48		0,07	0,04	0,01		0,07
2.	Stilet 5540 mâner	0,07		0,03	2,81	0,06	66,09	28,82		0,09	2,02

Fig.1 Tabel cu concentrațiile elementelor din compoziția stiletului

FOTOGRAFII DE ANSAMBLU

FOTOGRAFII DETALIU ALE ZONELOR DETERIORATE

Etapele restaurării

1. Degresarea strigiliului prin imersare în soluție formată din apă distilată și detergent neionic 1‰ pentru înmuierea și îndepărtarea depunerilor de suprafață solubile.

2. Declorurarea prin imersia repetată a stiletului într-o soluție de alcool etilic absolut și apă distilată 1:1 în volume, pentru îndepărtarea clorurilor (declorurare). Operația s-a repetat de patru ori folosind soluții noi de alcool etilic.

3. Declorurarea a fost urmată de spălări repetate cu apă distilată și uscare liberă pe hârtie de filtru.

4. Pe apărătoarea stiletului am aplicat tratamente locale diferențiate pentru ambele tipuri de material.

Pentru apărătoarea siletului, confectionată din bronz, tratamente locale cu Complexon III 0,1n (37,2g/l apă distilată) cu un pH= 9-10. Tratamentul va dura maxim 20 minute. Tratamentul a fost repetat de 4 ori.

Îndepărtarea mecanică a produșilor de coroziune s-a făcut folosind instrumentar adecvat (ace, bisturiu oftalmologic, baton de lemn acoperit la un capăt cu lană de oțel, baton din fibră de sticlă).

5. Testul la camera umedă pentru a testa prezența clorurilor pe suprafața aparatorii stiletului.

În urma testului la camera umedă nu s-a observat activarea punctelor de coroziune.

6. Stabilizarea produșilor de coroziune: prin taninare folosind soluție alcoolică de tanin și formarea tanașilor stabili de fier.

Pentru lama stiletului, confectionată din oțel, tratamente locale cu soluție alcoolică de tanin 20%.

Operația a fost repetată de trei ori.

7. Conservarea stiletului a fost făcută prin aplicarea prin pensulare a unei pelicule fine de Paraloid B 72 , de concentrație 5%, dizolvat în toluen.

RESTORING A NAVY OFFICER STILETTO

-abstract-

Key Words: stiletto, restoration, brushing, tannin, toluen.

The stiletto is a type of small dagger, with a very fine, triangular blade and a pointy edge. Thees types of daggers are offensive weapons, meant to used for stabbing. This particular piece was part of the uniform of Rear Admiral Ing. Necula Constantin while he was a student at the Naval School (1933-1938).

BIBLIOGRAFIE

LEAHU, Mirela, *Substanțe chimice și materiale utilizate în restaurarea bunurilor culturale*, CPPC, București, 2006.

MOLDOVEANU, Aurel, *Conservarea preventivă a Bunurilor Culturale*, Ministerul Culturii, Centrul de pregătire și Formare a Personalului din Instituțiile de Cultură, București, 1999.

MOUREY, William, *Conservarea antichităților metalice de la săpătură la muzeu*, Editura Tehnică, București, 1998.

MOȘNEAGU, Marian, *Uniformele Armatei Române*, Editura Centrul -Tehnic editorial al Armatei, București, 2014.

Idem, *Uniformele Marinei Române*, Editura Centrul-tehnic editorial al armatei, București, 2016.

SANDU, Ion, Adrian Dima, Ion Gabriel Sandu, *Restaurarea și conservarea obiectelor metalice*, Editura Corson, Iași, 2002.

„Buletinele de restaurare-conservare” de la Muzeul Militar Național.